

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Hany Sobotkové Holínské Proč máte tolik dětí? Rodina a mateřství pohledem matek vícečetných rodin

Autorka si zvolila aktuální přitom méně frekventované téma, zabývá se motivací manželských párů, mít čtyři a více dětí. Východiskem jejího přístupu je pozice, že zužování reprodukční základny nutně provází nedostatečná tvorba sociálního kapitálu, což ve výsledku vede k „chudnutí“ společnosti. Práce má teoreticko empirický charakter.

První kapitola je věnovaná historickému vývoji početnosti rodin. Analýza naznačuje přímý vztah mezi počtem narozených dětí a nástupem nové mentality podporující dobrovolnou kontrolu počtů. Zabývá se i důvody, které dnes vedou k omezenému počtu dětí. Jedním z hlavních důvodů je změna paradigmatu výchovy, v níž se přesunulo těžiště socializace z oblasti adaptace na sociální řád do oblastí rozvoje individuálních schopností a úspěchu v nezávislém životě. Jde o kvalifikovaný sociologický pohled na okolnosti ovlivňující počet dětí v rodinách i na reakci rodičů na tuto situaci. Cílem manželství již není prokreace, ale egalitární partnerský vztah, v němž je nejdůležitější hodnotou štěstí jedince. Mnoho lidí je přesvědčeno, že úspěch je to nejlepší, co mohou od života očekávat a děti tuto možnost omezují.

V části rodičovství a mateřství v dnešní společnosti autorka konstatuje individualizaci samotného rodičovství. K jeho motivům patří biologické důvody, připouští i vliv tlaku společnosti a samotné mateřství je vnímáno jako zdroj emocí. Roli hraje i vzdělání. V okruhu žen se základním vzděláním se mateřství chápe jako primární životní realizace, na rozdíl od žen s vyšším vzděláním. V práci nacházíme i vyjádření k populační politice státu, která by měla garantovat nezhoršující se pravidla hry a nevedla by k poklesu životních možností blížících se k pásmu chudoby. Měla by se stát součástí politiky, která klade kvalitu života všech, před dosahování úspěchu některých (s.31). Nejde tedy o žádný paternalismus.

Empirická část si klade za cíl zjistit jaká očekávání a jaké představy o rodině a o naplněném životě vedou matky k zakládání vícečetných rodin. Pro své šetření použila metodu polostrukturovaného rozhovoru. Šlo o 11 matek pečujících o čtyři až pět dětí.

Podle zjištění, ženy jsou motivovány k mateřství převážně svým vnitřním přesvědčením o jeho správnosti a přirozenosti a partnerským vztahem, který je uspokojuje. Není překvapivé, že považují za ideální 4 a více dětí v rodině. Souvisí to i s významem sourozenecké skupiny pro socializaci, trénink různých způsobů sociálního chování. K negativním stránkám takového mateřství na druhé straně patří nedostatek času a ekonomická náročnost spojená s výchovou. Určitým východiskem života vícečlenné rodiny je rozvíjení strategie navazování širších sociálních kontaktů.

Podle autorky by rodinná politika měla přispívat k tomu, aby vícečlenné mateřství nebylo vnímáno jako bláznovství. Její snahou by měla být změna klimatu ve společnosti.

Práce koncentrovaným způsobem, argumentačně velmi vyváženě, se zabývala předloženým

tématem. Zdůraznila všechny jeho podstatné stránky v širším kontextu populační a rodinné politiky. Autorka tím naplnila cíl práce se všemi požadovanými náležitostmi a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 10.5.2011

dr. Ján Mišovič, CSc.